

**Master Kunsteducatie
Hanzehogeschool Groningen
NHL Stenden Hogeschool
(joint degree)**

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
6 en 7 juni 2023*

Colofon

Instelling en opleiding

Hanzehogeschool Groningen / NHL Stenden Hogeschool (joint degree)

P/a Zernikeplein 7

9747 AS Groningen

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: Master Kunsteducatie

Croho: 49501

Locatie: Groningen

Variant: Deeltijd

Commissie

Raoul van Aalst, voorzitter

Marie-José Kommers, deskundige

Nancy Vansielegem, deskundige

Anne Rouwmaat, student-lid

Titia Busing, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	11
3. Toetsing	17
4. Gerealiseerde leerresultaten	20
Bijlagen	23
Bijlage 1 Commissie.....	24
Bijlage 2 Bezoekprogramma	25
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	26

Samenvatting

Op 6 en 7 juni 2023 is de masteropleiding Kunsteducatie (joint degree) van Hanzehogeschool Groningen en NHL Stenden Hogeschool Leeuwarden gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**.

Beoogde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de beoogde leerresultaten c.q. competenties van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd zijn. Deze zijn direct ontleend aan het landelijke opleidingsprofiel en onderschreven door het werkveld. De opleiding geeft hier met een eigen profiel inkleuring aan. Dit profiel wordt gekenmerkt door de aandacht voor meerstemmigheid, praxis, betrokkenheid en aandacht voor waarneming en verbeelding. De opleiding heeft dit consequent doorgevoerd in het programma c.q. de masterwerkplaatsen die gekoppeld zijn aan de competenties en drie rollen die de opleiding onderkent: kunstenaar, educator, en onderzoeker.

De opleiding is nauw verweven met de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in Noord-Nederland. De opleiding creëert 'reuring' in de regio (en niet alleen met de gelijknamige bijeenkomsten) en vertegenwoordigers van het werkveld waarmee de commissie gesproken heeft, voelen zich gehoord door de opleiding. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Programma

De commissie stelt vast dat de onderwijsleeromgeving studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten/competenties te bereiken. De competenties zijn per masterwerkplaats passend vertaald in learning outcomes. In de overzichtelijke studiewijzers wordt expliciet gemaakt aan welke competenties studenten werken.

De masterwerkplaatsen zijn zorgvuldig opgezet, bieden een coherent programma en hangen met elkaar samen. De omvang van de masterwerkplaatsen zorgt ervoor dat studenten echt de tijd krijgen zich te verdiepen. Meerstemmigheid komt zichtbaar terug in de opleiding en wordt ook als belangrijke pijler erkend door studenten. De *Community of Learners* (CoL) heeft hierin een belangrijke rol. Mede met

deze meerstemmigheid en de CoL creëert de opleiding een verdiepende en verrijkende dialoog en leeromgeving voor studenten.

De leerbiografie en de masterbiografie zijn waardevolle instrumenten om de competentie- en visieontwikkeling van studenten inzichtelijk te maken en te volgen. Met de deelname aan het internationale 'The Pedagogy of Imaginative Dialogues' (PIMDI)-project heeft de opleiding een impuls gegeven aan internationalisering. De opleiding voegt een waardevolle dimensie toe aan de discussie over diversiteit, namelijk financiële of economische kansengelijkheid van een grote groep mensen, die vaak niet meegenomen worden in het huidige discours over diversiteit.

De opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen. De opleiding heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht en communiceert hier transparant over. Docenten zijn zeer betrokken bij hun studenten en deskundig. De commissie heeft tijdens de visitatie een hecht en ontwikkelingsgericht team ontmoet. De opleiding heeft een waardevol netwerk voor het betrekken van een grote diversiteit aan gastdocenten. De opleiding stemt informeel en formeel (middels de opleidingscommissie) af met studenten. Studenten voelen zich gehoord, gezien en geholpen door de opleiding.

De opleiding geeft actief betekenis aan het 'joint' karakter van de opleiding. Dit komt naar voren in de betrokkenheid van het bestuur van beide hogescholen, van docenten en lectoren van beide hogescholen, in een eigen opleidingscommissie en toetscommissie. Daarnaast is er de school-brede examencommissie, die voor alle opleidingen binnen Minerva is aangesteld. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat toetsstelsel, gebaseerd op de visie op toetsen en het toetsbeleid van de opleiding (en van de twee hogescholen). De toetsing sluit aan bij het competentiegerichte onderwijs. De opleiding maakt daarbij een goed onderscheid tussen formatief en summatief toetsen. De toetsvormen zijn gevarieerd en passend bij de opzet van de masterwerkplaatsen. De kwaliteit van de bestudeerde toetsproducten is goed. De opleiding maakt heel goed gebruik van formatieve feedback en peerfeedback.

De opleiding neemt voldoende maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en beoordeling te borgen. De examencommissie borgt adequaat dat de leeruitkomsten c.q. competenties door individuele studenten worden gerealiseerd. De examencommissie bezoekt daartoe onder andere steekproefsgewijs (eind)examens en screent jaarlijks einddossiers. De examencommissie en toetscommissie vullen elkaar aan en werken goed samen. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding heeft een degelijk afstudeerproces ingericht. Studenten ronden de opleiding af met het masteronderzoek (inclusief assessmentgesprek) en de masterbiografie (inclusief eindassessment).

Op basis van de bestudeerde dossiers en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat het masterniveau gerealiseerd wordt. In de bestudeerde dossiers komen kunst en educatie samen en wordt een breed palet aan onderwerpen behandeld. De aandacht voor het artistieke aspect c.q. het maken was in wisselende mate

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de commissie een **positief advies** inzake accreditatie van de masteropleiding Kunsteducatie van Hanzehogeschool Groningen en NHL Stenden Hogeschool Leeuwarden.

Namens de voltallige commissie,
Utrecht, oktober 2023

Raoul van Aalst
Voorzitter

Titia Busing
Secretaris

aanwezig in de bestudeerde dossiers. Ook is commissie van mening dat de focus van de opleiding op de noordelijk regio minder naar voren komt in de bestudeerde dossiers.

De commissie is onder de indruk van de kwalitatief zeer goede feedback die aan studenten op de verschillende onderdelen van het afstuderen gegeven wordt. De feedback is uitgebreid en zeer goed navolgbaar in de gegeven beoordeling. Dit geeft studenten veel inzicht in het waarom van hun beoordeling. Ook maakt de opleiding gebruik van zeer heldere beoordelingsformulieren. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende suggesties ter overweging:

- De meerstemmigheid kan volgens de commissie aan kracht winnen door eerste- en tweedejaars studenten elkaar periodiek te laten ontmoeten in de CoL. Dit kan eveneens de peerfeedback versterken.
- Het is de commissie opgevallen dat de leerbiografie en de masterbiografie beide veel reflectie vragen van studenten. De commissie geeft de opleiding ter overweging mee te onderzoeken of dit niet te herhalend is en of eventuele overlap in reflecties verminderd kan worden.
- De commissie nodigt de opleiding uit haar eigen kijk op en toevoeging aan het debat over diversiteit en ongelijkheid (de aandacht in de opleiding voor financiële en economische kansongelijkheid) meer voor het voetlicht te brengen.

Inleiding

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van de visitatie van de masteropleiding Kunsteducatie van Hanzehogeschool Groningen en NHL Stenden Hogeschool op 6 en 7 juni 2023. De opleiding richt zich op de scholing van kunsteducatieve professionals in de volle breedte van het werkveld in Noord-Nederland en vertrekt vanuit de praktijk van de studenten.

De instelling

De masteropleiding Kunsteducatie wordt als joint degree aangeboden door de Hanzehogeschool Groningen en NHL Stenden Hogeschool Leeuwarden. De Dean van de Academie Minerva van de Hanzehogeschool en de directeur Academie vo & mbo NHL Stenden Hogeschool zijn samen verantwoordelijk voor de opleiding. Beide hogescholen bieden een ruim aanbod aan associate degree's, bacheloropleidingen, masteropleidingen en andere leertrajecten. Binnen de Hanzehogeschool is de masteropleiding Kunsteducatie onderdeel van de Academie Minerva en de Hanze Educatie Academie. Binnen NHL Stenden is de opleiding onderdeel van de Academie vo & mbo. Aan de gezamenlijke opleiding ligt een overeenkomst ten grondslag waarin afspraken zijn gemaakt over onder andere de samenwerking, de leslocaties, de inschrijving van studenten, het personeel, de financiën, de examencommissie en de opleidingscommissie en dergelijke.

De opleiding

De masteropleiding Kunsteducatie omvat 60 EC en wordt in deeltijd aangeboden. De opleiding wordt uitgevoerd in de Nederlandse taal. De opleiding wordt grotendeels uitgevoerd vanuit Academie Minerva in Groningen en maakt daar deel uit van het aanbod van de Hanze Educatie Academie. Na afronding van de opleiding krijgen de studenten een gezamenlijk diploma van de Hanzehogeschool en NHL Stenden Hogeschool.

De opleiding kent naast de reguliere variant van twee jaar ook een verlengde variant. De verlengde variant is een meer flexibel traject van 2,5 jaar. In dat geval start een student met de tweede masterwerkplaats in februari (tweede semester). In het volgende studiejaar wordt in het eerste

semester de eerste masterwerkplaats gevolgd en ontstaat er extra tijd (één semester) om het masteronderzoek en de derde masterwerkplaats voor te bereiden. De precieze invulling van het flexibele traject is maatwerk en wordt individueel vastgelegd. Daarnaast wordt met ingang van studiejaar 2021-2022 de opleiding ook aangeboden als driejarige combineringsroute met de verkorte bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving voor studenten met een afgeronde hbo-opleiding in het kunstvakonderwijs. De inhoud van de masterwerkplaatsen is in alle varianten gelijk.

De opleiding leidt *reflective practitioners* op, die onderzoekend en vakoverstijgend kunnen denken en handelen, en innovaties in het educatieve en culturele veld kunnen doorvoeren. De opleiding omvat 3 zogenaamde masterwerkplaatsen. De eerste twee omvatten elk 15 EC, de laatste 30 EC. Met deze laatste werkplaats, gericht op onderzoeken en positioneren, wordt de opleiding ook afgerond. In de masterwerkplaatsen werken studenten integraal aan de ontwikkeling van de competenties die centraal staan in de opleiding.

De opleiding is verbonden aan verschillende lectoraten: de lectoraten Kunsteducatie, Image in Context, Music in Context en Art & Sustainability van het Kenniscentrum Kunst en Samenleving (Hanzehogeschool) en het lectoraat Didactiek voor Vak en Beroep (NHL Stenden). Lectors en onderzoekers worden ingezet als gastdocent, deskundige voor onderzoeksbegeleiding, examinator en voor informatievoorziening over het onderzoek dat uitgevoerd is/wordt.

Naar aanleiding van de vorige visitatie heeft de opleiding onder andere een plan opgesteld en

uitgevoerd gericht op de profilering van de opleiding. Ook organiseert de opleiding sindsdien jaarlijks verschillende bijeenkomsten voor haar netwerk (studenten, alumni, werkveld). Daarnaast zijn het werkveld en LKCA betrokken in de verdere ontwikkeling van de masterwerkplaatsen (die tijdens de vorige visitatie nog niet uitgevoerd waren).

De visitatie

Hanzehogeschool Groningen en NHL Stenden Hogeschool hebben aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 6 en 7 juni 2023 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. Van het inloopsprek is geen gebruik gemaakt. De commissie heeft zich

expliciet georiënteerd aan het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. Dit is met de voltallige commissie gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) de commissie.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; de commissie heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in augustus 2023 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Het ontwikkelgesprek heeft op 7 juni 2023 plaatsgevonden. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De commissie beoordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. De opleiding heeft een nadrukkelijk eigen profiel, waarin de waarden van de opleiding (meerstemmigheid, aandacht en betrokkenheid) belangrijk zijn. Ook de beroepspraktijk van de student als vertrekpunt voor de opleiding is onderdeel van dit profiel. De commissie stelt vast dat de competenties (c.q. beoogde leerresultaten) voor wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet en adequaat zijn uitgewerkt. De opleiding volgt hierin het landelijke opleidingsprofiel. De commissie constateert bovendien dat de opleiding goed is ingebed in de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in Noord-Nederland. De opleiding kent een werkveldadviescommissie en docenten zijn actief in de brede beroepspraktijk waartoe opgeleid wordt.

Bevindingen

De opleiding richt zich op de scholing van kunst-educatieve professionals in de volle breedte van het werkveld in Noord-Nederland. Omdat de opleiding de enige in zijn soort is in Noord-Nederland, wil de opleiding de gehele diversiteit van het werkveld in het noorden bedienen. De opleiding zet deze diversiteit bewust in; het vertrekpunt van de opleiding is de artistiek-educatieve praktijk van de studenten. Deze artistiek-educatieve praktijken (de praxis) en de specifieke noordelijke educatieve en maatschappelijk vraagstukken die daarin spelen, vormen het hart van de opleiding. De opleiding profileert zich als opleiding met een brede blik op de professionaliseringsbehoeften van het gehele noordelijke kunsteducatieve werkveld in de rurale context.

Vanuit haar positionering in Noord-Nederland heeft de opleiding de ambitie bij te dragen aan het realiseren van een democratische, inclusieve en verbeeldingsrijke toekomst c.q. samenleving. Hierin hecht de opleiding veel waarde aan a) meerstemmigheid (als basis voor een rijke en interdisciplinaire dialoog), b) aandacht (voor waarneming en verbeelding) en c) betrokkenheid (bij de ander en de samenleving, actieve deelname en mede vormgeven aan leefwerelden).

Studenten ontwikkelen zich gedurende de opleiding tot een *reflective practitioner*, die onderzoekend en vakoverstijgend kan denken en handelen, en innovaties in het educatieve en culturele

veld kan doorvoeren. Studenten worden opgeleid tot zelfbewuste, cultuurgevoelige en onderzoekende professionals in de binnen- en/of buitenschoolse kunsteducatie. Als afgestudeerden leveren ze een bijdrage aan de innovatie van de kunsteducatieve praktijk, het beleid en de infrastructuur in (Noord-)Nederland.

De opleiding hanteert de competenties die zijn vastgelegd in het landelijke competentieprofiel Master Kunsteducatie (2013) als uitgangspunt. Dit profiel onderscheidt vijf competenties:

- artistiek vermogen;
- kunstpedagogisch en -didactisch vermogen;
- onderzoekend vermogen;
- cultureel ondernemend vermogen en;
- vermogen tot kritische reflectie.

In het landelijk profiel is de relatie gelegd met de Dublin descriptoren. Het landelijk profiel is bovendien gevalideerd door het werkveld. In het landelijke competentieprofiel zijn voor alle vijf competentiedomeinen gedragsindicatoren beschreven. De opleiding heeft op basis hiervan voor elke masterwerkplaats learning outcomes geformuleerd, passend bij de eigen profilering. Ook heeft de opleiding een aantal overkoepelende learning outcomes geformuleerd op eindniveau.

De opleiding ziet het artistieke -, het kunstpedagogische - en het onderzoekende vermogen als belangrijke competenties. De opleiding heeft hieraan de rollen van kunstenaar, educator en

onderzoeker verbonden. De rollen worden concreet opgevat als het innemen van verschillende perspectieven. Vanuit het perspectief van de kunstenaar gaan studenten op zoek naar de eigen artistieke signatuur en verkennen, expliciteren en ontwikkelen deze. Vanuit het educatieve perspectief maken studenten de eigen gevormdheid en pedagogische biografie zichtbaar en ontwikkelen een eigen (kunst)pedagogische visie. Het onderzoekende perspectief zetten studenten in om hun eigen praktijk- en professionaliseringsvragen te beantwoorden en hun opvattingen aan bestaande kennis en het kunsteducatieve discours te scherpen. Studenten worden uitgenodigd met hun eigen rolname en het switchen tussen de rollen te experimenteren. De opleiding wil dat de rollen op deze manier het handelingsrepertoire van de toekomstige afgestudeerde beïnvloeden en versterken.

Afstemming werkveld en omgeving

De verbinding met de Noord-Nederlandse samenleving en de kunsteducatie in de regio is een belangrijk onderdeel van de missie van de opleiding. De opleiding beschikt over een groot netwerk. De opleiding organiseert twee keer per jaar het Actueel Discours en het jaarlijkse netwerk-event Reuring. Ook wordt er in samenwerking met andere (kunst)educatieve opleidingen en de onderzoeksgroep kunsteducatie twee keer per jaar een Perron 18-bijeenkomst georganiseerd. Al deze bijeenkomsten zijn toegankelijk voor studenten, docenten, alumni, werkveld en lectoraat. De opleiding kent daarnaast ook een werkveldadviescommissie die periodiek bijeenkomt.

De afstemming met het kunsteducatieve werkveld vindt eveneens plaats doordat docenten daarin actief zijn. Docenten zijn daarnaast actief in relevante internationale netwerken. De opleiding opereert ook in andere samenwerkingsverbanden zoals de Noordelijke Educatieve Alliantie en het Landelijke Opleidingsoverleg Master Kunsteducatie. Het eerste is een samenwerkingsverband van de lerarenopleidingen van beide hogescholen en de Rijksuniversiteit Groningen.

De opleiding heeft in de afgelopen periode geparticipeerd in het ErasmusPlus-project 'The Pedagogy of Imaginative Dialogues' (PIMDI). Dit is een strategisch partnerschap van masteropleidingen in de kunsteducatie in vier Europese landen gericht op het ontwikkelen van een pedagogiek van verbeeldingsrijke dialogen.

Vertegenwoordigers van het werkveld hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat de behoefte aan afgestudeerden van de opleiding groot is. Afgestudeerden kunnen op een interdisciplinaire manier kijken naar het kunstonderwijs en hoe dit in de school georganiseerd kan worden. Afgestudeerden combineren hun eigen discipline met een breed perspectief. De aandacht voor onderzoeksvaardigheden in de opleiding draagt daar volgens hen in belangrijke mate aan bij. Afgestudeerden zijn bovendien in staat het werkveld te betrekken in hun beroepspraktijk. Vertegenwoordigers van het werkveld voelen zich betrokken bij en gehoord door de opleiding.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de beoogde leerresultaten c.q. competenties van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd zijn. Deze zijn direct ontleend aan het landelijke opleidingsprofiel en onderschreven door het werkveld. De opleiding geeft hier met een eigen profiel en daarvan afgeleide learning outcomes inkleuring aan. Dit profiel wordt gekenmerkt door de aandacht voor meerstemmigheid, praxis, betrokkenheid en aandacht voor waarneming en verbeelding. Het profiel wordt door alle betrokkenen bij de visitatie herkend en zeer positief gewaardeerd. De opleiding heeft dit volgens de commissie ook consequent doorgevoerd in het programma c.q. de masterwerkplaatsen die gekoppeld zijn aan de competenties en de drie rollen.

De commissie stelt vast dat de opleiding goed is afgestemd op het werkveld. De opleiding is nauw verweven met de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in Noord-Nederland. De opleiding

creëert reuring in de regio (en niet alleen met de gelijknamige bijeenkomsten) en vertegenwoordigers van het werkveld waarmee de commissie gesproken heeft, voelen zich gehoord door de opleiding. De commissie constateert dat de opleiding de aanbeveling van de vorige visitatie om zich meer te laten zien ter harte heeft genomen.

De opleiding gaat sterk uit van haar bijdrage aan de noordelijke regio en heeft de oprechte ambitie bij te dragen aan de regio. De commissie waardeert dit en is van mening dat de daarin gevolgde werkwijzen ook toepasbaar zijn in andere regio's.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. De onderwijsleeromgeving stelt studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken. De studiewijzers zijn overzichtelijk en helder uitgewerkt. De masterwerkplaatsen zijn zorgvuldig opgezet en bieden studenten de tijd en ruimte zich te verdiepen. De aandacht voor meerstemmigheid komt zichtbaar terug in de opleiding en wordt ook als belangrijke pijler erkend door studenten. De community of learners (CoL) heeft hierin een belangrijke rol. Mede met deze meerstemmigheid creëert de opleiding en verdiepende en verrijkende dialoog en leeromgeving voor studenten. Deze meerstemmigheid kan nog meer versterkt worden door eerste- en tweedejaars studenten elkaar periodiek te laten ontmoeten in de CoL. De leerbiografie en de masterbiografie zijn waardevolle instrumenten om de competentie- en professionele ontwikkeling van studenten inzichtelijk te maken en te volgen. Deze lijken echter ook wat te overlappen in de reflecties die van studenten gevraagd worden. De opleiding voegt een waardevolle dimensie toe aan de discussie over diversiteit, namelijk financiële of economische kansenongelijkheid van een grote groep mensen, die vaak niet meegenomen worden in het huidige discours over diversiteit. De commissie nodigt de opleiding uit zichtbaar te maken dat zij hier aandacht aan besteedt. De opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Studenten voelen zich gehoord, gezien en geholpen door de opleiding. Docenten zijn deskundig en betrokken en vormen samen een hecht team. De commissie concludeert dat de opleiding haar kernwaarden (meerstemmigheid, aandacht en betrokkenheid) weet waar te maken in de leeromgeving.

Bevindingen

De opleiding heeft de competenties vertaald in learning outcomes per masterwerkplaats en (zoals benoemd bij standaard 1) een aantal learning outcomes op eindniveau. In de competentiematrix maakt de opleiding de relatie tussen de competenties, learning outcomes, masterwerkplaatsen en de toetsing zichtbaar.

De opleiding is georganiseerd in drie masterwerkplaatsen. De eerste twee omvatten elk 15 EC, de laatste 30 EC. Met de laatste masterwerkplaats wordt de opleiding afgerond (zie ook standaard 4). In de masterwerkplaatsen wordt wisselend de nadruk op één van de drie eerdergenoemde rollen gelegd (kunstenaar, educator en onderzoeker), waarbij de rollen steeds met elkaar verbonden blijven.

De eerste masterwerkplaats, Kunsttheorie en Artistieke processen, bestaat uit drie opeenvolgende blokken van ongeveer 4 weken rond het thema 'Verbeeldingsrijke dialogen'. In de eerste masterwerkplaats staat het artistiek vermogen centraal. Daarnaast is er aandacht voor het

kunstpédagogische en het onderzoekende vermogen. Het doel van de eerste masterwerkplaats is om de student een beter inzicht te bieden in de eigen artistieke signatuur die aan de basis ligt van het kunsteducatieve denken en handelen. Studenten onderzoeken, expliciteren de artistieke signatuur en relateren deze aan een kunsttheoretische context, bestaande uit een aantal teksten die vanuit thematisch perspectief worden gekozen. Dit omvat ook hoe studenten zich verhouden tot de omgeving; tot doelgroepen, ontwikkelingen in de samenleving en politiek. Onderdeel van deze masterwerkplaats zijn hoorcolleges aan de Rijksuniversiteit Groningen waarin de geschiedenis van het denken over kunst, cultuur en media (GTKM) uiteengezet wordt. Daarnaast worden in werkcolleges thematisch gekozen teksten behandeld. Ook vinden er zogenaamde LABdagen plaats. Tijdens deze dagen voeren studenten op basis van een aantal thematische teksten een basale vorm van artistiek onderzoek uit. Dit onderzoek is gebaseerd op zelfgekozen vraagstellingen, die ook leidend zijn in het schrijven van een essay. Naar aanleiding van iedere LABdag schrijven studenten een mini-essay als vingeroefening.

Het artistieke onderzoek wordt gedocumenteerd in een artistiek dossier. Hierin wordt gereflecteerd op de vraagstellingen en experimenten tijdens de LABdagen. In de leerbiografie reflecteren studenten op hun competentie- en visieontwikkeling, gebruik makend van inzichten verkregen bij het onderzoek naar hun rol, ofwel perspectief als kunstenaar.

In de tweede masterwerkplaats, Cultuurpedagogiek en Kunsteducatieve praktijken, staat de rol van de educator centraal. Ook in deze masterwerkplaats zijn de eigen praktijk van studenten en de leervraag die hieruit voorkomt het uitgangspunt. Studenten presenteren en bevragen elkaars praktijken en gaan op zoek naar onderliggende – vaak impliciete en subjectieve - (kunst)pedagogische waarden en visies. Middels door de opleiding aangedragen pedagogische kernteksten, actuele internationale (onderzoeks)artikelen van kunsteducatieve praktijken, onderzoeksmethoden zoals 'case study' en 'educatief ontwerponderzoek' en de kritische dialoog in de community of learners ontwikkelen studenten hun eigen kunstpedagogische visie. Vanuit deze visie benoemen studenten ontwerpcriteria voor hun kunstpedagogische handelen. Deze leveren een herontwerp of een vernieuwd kunsteducatief ontwerp voor de eigen praktijk op. Ook in deze masterwerkplaats vinden Labdagen plaats en werken studenten aan hun leerbiografie.

In de derde masterwerkplaats, Onderzoeken en Positioneren, staan de rol van onderzoeker en de onderzoekende en ondernemende competentie centraal. Studenten werken samen met anderen aan de versterking en innovatie van het kunsteducatieve veld (in de brede zin). Studenten formuleren hun eigen onderzoeksvraag. Deze vraag sluit idealiter aan op het essay, artistiek dossier, kunstpedagogische visie en/of kunsteducatieve ontwerp van de eerste twee masterwerkplaatsen. Inzake de uitvoering van het onderzoek stellen studenten een onderzoeksopzet op, voeren ze bronnenonderzoek uit en vindt dataverzameling/doorwerking in de praktijk plaats. Het onderzoek mondt uit in een schriftelijke rapportage en

eventueel in andere vorm (zie standaard 4). In deze masterwerkplaats werken studenten ook aan het netwerkevent 'Reuring', hun masterbiografie en het masterassessment (zie standaard 4).

Tijdens de visitatie is opgemerkt dat met de inrichting van de derde masterwerkplaats, studenten in maart hun onderzoek afronden en de resterende tijd besteden aan de doorwerking van hun onderzoek. Daarbij zijn het betrekken van collega's en directie en een veranderkundig perspectief (o.a. omgaan met weerstand) belangrijk. Studenten hebben over deze fase van de opleiding aangegeven dat het masteronderzoek voelt als het belangrijkste van de opleiding; terwijl dit volgens hen eigenlijk de masterbiografie is. Studenten hebben behoefte aan wat meer ademruimte na het afronden van hun masteronderzoek om na te kunnen denken over de doorwerking die ze willen realiseren en hun masterbiografie.

Alumni waarderen, zo bleek tijdens de visitatie, de aandacht voor doorwerking in het programma. Ze hebben diverse voorbeelden gegeven waaruit blijkt dat zij doorwerking hebben gecreëerd, voor hun beroepspraktijk en voor hen persoonlijk.

Naast de masterwerkplaatsen volgen studenten de leerlijn persoonlijke professionele ontwikkeling. In deze leerlijn staat de persoonlijke loopbaan c.q. het persoonlijke verhaal van de student centraal. Dit krijgt vorm in de hiervoor genoemde leerbiografie. In het vormgeven van hun leerbiografie worden studenten begeleid door de studiecoach. In de leerbiografie reflecteren studenten op de verschillende perspectieven en de eigen competentie- en visieontwikkeling. De leerbiografie wordt na de eerste twee masterwerkplaatsen ingeleverd en besproken. De leerbiografie mondt na de derde masterwerkplaats uit in de masterbiografie (zie ook standaard 4).

Tijdens de visitatie is opgemerkt dat de leerbiografie fungeert als een ontwikkelings- en een beoordelingsinstrument. In de leerbiografie komt het kritisch reflecterend vermogen van studenten op de eigen competenties aan bod en de leerbiografie dient als een kompas voor studenten.

Studenten benoemen in de leerbiografie welke kant ze op willen in het werkveld en hoe zich daarnaar toe ontwikkelen.

Onderzoeksvaardigheden zijn een integraal onderdeel van de verschillende masterwerkplaatsen. Zo voeren studenten in de eerste masterwerkplaats een kleine casestudy uit en is er aandacht voor het documenteren van en reflecteren op artistieke processen. Ook is er aandacht voor het bestuderen van theoretische teksten en het gebruik van bronnen. In de laatste masterwerkplaats voeren studenten zelf een onderzoek uit. De opleiding ziet onderzoek als een middel voor studenten om te reflecteren op hun eigen praktijk en een onderzoekende houding te ontwikkelen. Studenten worden opgeleid om middels onderzoek hun eigen praktijk te verbeteren en zich te professionaliseren. De opleiding maakt daarbij vooral gebruik van artistiek onderzoek, actieonderzoek en ontwerpgericht onderzoek. Studenten kunnen echter ook, passend bij hun onderzoeksvraag, een andere onderzoeksmethode kiezen.

Inzake onderzoeksvaardigheden hebben studenten tijdens de visitatie bevestigd dat er aandacht is voor actieonderzoek, artistiek onderzoek en ontwerponderzoek. De rapportagevorm van artistiek onderzoek is volgens de studenten een terugkerende discussie met hun docenten. Studenten ervaren in hun eigen onderzoek dat er ruimte is om het naar eigen inzicht vorm te geven, maar dat er ook eisen zijn waaraan voldaan dient te worden.

Studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat docenten zich verdiepen in de vraagstukken waar ze mee bezig zijn en daarin ook met hen meebewegen. Dit kan ook leiden tot het inbrengen van nieuwe inzichten in de opleiding.

In de afgelopen periode heeft de opleiding geparticipeerd in het bij standaard 1 genoemde PIMDI-project. In dit internationale project hebben studenten samengewerkt met studenten uit drie verschillende landen. De opleiding heeft als doel de opgedane contacten te continueren en

uit te breiden naar Zuidoost Europese partners. De alumni waarmee de commissie gesproken heeft, juichen dit project toe. Internationalisering is iets wat zij als gemis ervaren hebben in hun opleiding.

Studenten met wie de commissie gesproken heeft, waarderen de verdieping die de opleiding hen brengt. Dit betreft zowel verdieping in het didactische en pedagogische als in het artistieke. Studenten en alumni herkennen de aandacht voor en waarde van meerstemmigheid in de opleiding. Dit komt naar voren in de diverse samenstelling van de groep, de verschillende perspectieven die studenten mede daardoor aangereikt krijgen, de literatuur die gebruikt wordt en de input van docenten.

Onderwijsleeromgeving

Passend bij het competentiegerichte gedachtengoed dat ten grondslag ligt aan de onderwijsconcepten van beide betrokken hogescholen, staat in de opleiding de competentieontwikkeling van studenten centraal. De eerdergenoemde meerstemmigheid heeft hierin een belangrijke rol. Dit betekent dat de eigen leervraag vanuit verschillende perspectieven benaderd wordt. Deze meerstemmigheid komt naar voren in de centrale plek van de community of learners (CoL) in de opleiding; elke lesdag ontmoeten studenten elkaar in de CoL. In de CoL geven studenten elkaar, onder begeleiding van de studiecoach, peerfeedback, wordt kennis gedeeld en vinden intercollegiale uitwisseling en een professionele dialoog plaats.

De opleiding maakt, naast de CoL, ook gebruik van andere werkvormen zoals hoor- en werkcolleges rond kunsteducatieve praktijken, kunstpedagogische visievorming en kunsteducatief onderzoek, schrijfworkshops, introductielessen in artistiek onderzoek, LABdagen, hoorcolleges bij de RUG, werkcolleges binnen de eigen mastergroep en dialoogsessies rond de transfer van theorie naar praktijk.

De opleiding werkt momenteel aan de ontwikkeling van maatwerktrajecten, zoals het verkorte traject voor studenten van de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving. Deze ontwikkeling is nog pril en de discussies over de betekenis hiervan voor bijvoorbeeld de inrichting van de CoL en de mogelijkheid van stages, worden volop gevoerd.

Inzake flexibilisering van het onderwijs is opgemerkt dat het mogelijk is om slechts één masterwerkplaats te volgen. De opleiding biedt studenten daarnaast maatwerk waarin hun eigen leer-vraag centraal staat. De opleiding hecht veel waarde aan de CoL en heeft niet de ambitie om binnen de masterwerkplaatsen flexibiliteit aan te bieden.

Instream

De opleiding kan gevolgd worden als doorstroommaster of als masteropleiding na enkele jaren werkervaring. Naast de masteropleiding dienen kandidaten werkzaam te zijn in het kunst-educatieve werkveld. De opleiding stelt geen eisen aan de omvang van het werk en of het betaald of onbetaald werk is. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Studenten worden geselecteerd op geschiktheid voor de opleiding met een intake-assessment. Het intake-assessment wordt door twee assessoren afgenomen. De kandidaat heeft van tevoren verschillende schriftelijke opdrachten bij de assessoren ingeleverd. Het intake-assessment vindt plaats op basis van het ingeleverde materiaal en kritische vragen van de assessoren.

De opleiding wil de instroom vergroten. Daartoe wordt aansluiting gezocht bij scholings- en professionaliseringsactiviteiten van werkveldpartners, zoals Leven Lang Ontwikkelen programma's, leernetwerken en Communities of Practice.

Tijdens de visitatie is opgemerkt dat de opleiding ook bij de toelating streeft naar meerstemmigheid. De opleiding streeft altijd naar een zo divers mogelijke groep studenten, met verschillende achtergronden en disciplines en werkzaam in verschillende werkvelden. In de discussie over

diversiteit is tijdens de visitatie opgemerkt dat in de Noordelijke regio dit vooral te maken heeft met de grote verschillen in kansrijkheid c.q. de kansenongelijkheid in de regio.

Personeel

De opleiding kent een team van kerndocenten en kring van docenten en lectoren voor specifieke onderdelen. De opleiding beschikt over 1,36 fte. De helft van de docenten is gepromoveerd, de andere helft beschikt over een masterdiploma. De docenten zijn naast hun werkzaamheden voor de masteropleiding Kunsteducatie ook actief in het onderwijs, onderzoek, werkveld en het kunstendomein. Zo is een deel van de docenten actief bij één van de betrokken lectoraten. Ook geven docenten les in andere masteropleidingen en zijn ze actief als kunstenaar of kunsteducator in het werkveld. Alle kernteamleden van de opleiding zijn BKE-gecertificeerd.

Bij de opleiding zijn, naast de gastdocenten, ook verschillende lectoren betrokken. Zij vertegenwoordigen een breed palet aan expertises en zijn betrokken als gastdocent en examinerator van het masteronderzoek en de masterbiografie.

Studenten en alumni met wie de commissie gesproken heeft, vinden hun docenten en studiecoach zeer toegankelijk en benaderbaar.

Faciliteiten

De opleiding wordt uitgevoerd in het gebouw van de Academie voor Bouwkunst in Groningen en deels bij de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Studenten kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de faciliteiten van de Hanzehogeschool, NHL Stenden en de RUG. De digitale leeromgeving wordt gebruikt om studenten te informeren over het onderwijs en om digitaal lesmateriaal te delen.

Studenten worden op verschillende manieren begeleid tijdens de opleiding. Studenten worden vanaf de start van de opleiding individueel begeleid op hun persoonlijke en professionele leervragen. Daartoe vinden jaarlijks minimaal twee coachingsgesprekken met de studiecoach plaats.

Daarnaast reflecteren studenten in de leerbiografie op de onderscheiden beroepsrollen en hun visie- en competentie-ontwikkeling. Dat doen ze op basis van eerder geformuleerde leervragen en de feedback van docenten en hun peers. De leerbiografie wordt bij de afronding van elke masterwerkplaats (werkschouw) ingediend. De studiecoach voorziet de leerbiografie van feedback.

De opleiding kent een eigen opleidingscommissie. De opleidingscommissie bestaat uit twee docenten en van elk studiejaar twee studenten. In de opleidingscommissie worden onder andere evaluatieresultaten en -verslagen besproken. Tijdens de visitatie is benoemd dat naast de vele informele contacten met studenten de opleidingscommissie een afgebakende meer formele dialoogruimte tussen opleiding, docenten en studenten biedt over de kwaliteit van de opleiding, waarin afspraken vastgelegd en teruggekoppeld worden.

Studenten gaven tijdens de visitatie aan dat hun feedback op het onderwijs via formele en informele wegen gevraagd wordt. Ook ervaren studenten dat er doorlopend gewerkt wordt aan de verbetering en ontwikkeling van de opleiding en dat de opleiding actief meebeweegt met de inbreng van studenten.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van het programma waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de beoogde leerresultaten (de competenties). De competenties zijn per masterwerkplaats passend vertaald in learning outcomes. In de studiewijzers wordt expliciet gemaakt aan welke competenties studenten werken. De studiewijzers zijn overzichtelijk en helder uitgewerkt.

De commissie heeft waardering voor de zorgvuldige opzet van de masterwerkplaatsen. Deze bieden een coherent programma voor studenten en hangen ook met elkaar samen. De omvang van de masterwerkplaatsen zorgt er volgens de commissie

voor dat studenten echt de tijd krijgen zich te verdiepen.

De aandacht voor meerstemmigheid komt zichtbaar terug in de opleiding en wordt ook als belangrijke pijler erkend door studenten. De CoL heeft hierin een belangrijke rol. Mede met deze meerstemmigheid en de CoL creëert de opleiding en verdiepende en verrijkende dialoog en leeromgeving voor studenten. Deze meerstemmigheid kan volgens de commissie aan kracht winnen door eerste- en tweedejaars studenten elkaar periodiek te laten ontmoeten in de CoL. Dit kan eveneens de peerfeedback versterken.

De commissie vindt de leerbiografie en de masterbiografie waardevolle instrumenten om de competentie- en visieontwikkeling van studenten inzichtelijk te maken en te volgen. Het is de commissie opgevallen dat beide wel veel reflectie vragen van studenten. De commissie geeft de opleiding ter overweging mee te onderzoeken of dit niet te herhalend is en of eventuele overlap in reflecties verminderd kan worden.

Met de deelname aan het internationale PIMDI-project heeft de opleiding een impuls gegeven aan internationalisering. De commissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om de verworvenheden van dit project voort te zetten.

De commissie is van mening dat de opleiding een waardevolle en wellicht vergeten dimensie toevoegt aan de discussie over diversiteit, namelijk financiële of economische kansenongelijkheid van een grote groep mensen die niet voldoet aan de huidige definitie van diversiteit (die vooral gaat over gender en etnische achtergrond). En die ook niet meegenomen wordt in het huidige discours over diversiteit. De commissie nodigt de opleiding uit zich op dit gebied meer te profileren en zichtbaar te maken dat zij hier aandacht aan besteedt.

De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen. De opleiding

heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht en communiceert hier transparant over. De commissie stelt bovendien vast dat studenten zich gehoord, gezien en geholpen voelen door de opleiding.

De commissie heeft tijdens de visitatie een hecht kernteam ontmoet, waarin een continu gesprek gevoerd wordt over de verdere ontwikkeling van de opleiding. De docenten zijn zeer betrokken bij hun studenten; dit wordt door studenten met wie de commissie gesproken heeft ook zo ervaren. De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is voldoende expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding en docenten zijn zelf actief in de brede beroepspraktijk waartoe zij opleiden. Hoewel het kernteam klein is, heeft de opleiding zowel binnen als buiten de twee hogescholen een waardevol netwerk opgebouwd voor het betrekken van een grote diversiteit aan gastdocenten.

Daar waar in de opleiding veel gebruik maakt van de meer informele meerstemmigheid, waardeert de commissie het belang dat de opleiding daarnaast ook hecht aan de formele rol van de opleidingscommissie.

De commissie concludeert dat de opleiding haar kernwaarden (meerstemmigheid, aandacht en betrokkenheid, zie standaard 1), weet waar te maken in de leeromgeving. Deze kernwaarden komen op verschillende manieren en lagen consistent terug in de opleiding; in de CoL en de uitwisseling en betrokkenheid tussen studenten en studenten en docenten, in de aandacht voor de artistieke ontwikkeling in met name de eerste masterwerkplaats en in de centrale plek van de eigen leervraag en beroepspraktijk van studenten (in de noordelijke regio) in de opleiding.

De commissie stelt bovendien vast dat de opleiding actief betekenis geeft aan het 'joint' karakter van de opleiding. Dit komt naar voren in de betrokkenheid van het bestuur van beide hogescholen, van docenten en lectoren van beide hogescholen, in een eigen opleidingscommissie en toetscommissie. Daarnaast is er de school-brede examencommissie, die voor alle opleidingen binnen Minerva is aangesteld.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

3. Toetsing

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Het toetsbeleid van de opleiding is leidend. De competenties vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. De toetsing wordt zoveel mogelijk ontwikkelingsgericht ingezet. Dit betekent dat beoordeling als een vorm van feedback wordt gezien. Middels het vier-ogen principe, het gebruik van beoordelingscriteria en rubrics, het gebruik van peerfeedback, periodieke kalibratie en het gebruik van formatieve en summatieve beoordeling, bewaakt de opleiding de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. De commissie vindt het positief dat de opleiding eisen stelt aan de externe examinatoren. De examencommissie geeft op proactieve wijze vorm aan haar taak om de kwaliteit van toetsen te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding. De examencommissie en toetscommissie werken hierin effectief samen.

Bevindingen

Het toetsbeleid van beide hogescholen is leidend voor het toetsbeleid en het toetsplan van de opleiding. Het toetsbeleidsplan van de opleiding omvat onder andere de visie op toetsing, de ontwerpcriteria voor toetsing, de toetsvormen, de borging van de toetskwaliteit en het toetsplan.

Passend bij het competentiegerichte opleiden, legt de opleiding in haar visie op toetsing de nadruk op competentiegerichte toetsen. Dit betekent dat kennis, vaardigheden en houding integraal getoetst worden in complexe professionaliseringsstaken. Toetsing is daarnaast een belangrijk onderdeel van het leerproces van studenten. Middels feedback kunnen studenten doelgericht aan hun competentieontwikkeling werken. Toetsing binnen de opleiding kenmerkt zich onder andere door de aandacht voor feedback en peerfeedback (zowel formatief als summatief), zichtbaarheid in het werkveld (met het werkveld als klankbord en feedbackgever) en een holistische benadering (waarbij eerst naar het totaalbeeld wordt gekeken vanuit een meervoudig perspectief en daarna op de toetscriteria wordt ingezoomd). Ook wordt toetsing gezien als een parallel proces: veel studenten zijn zelf ook docent wat maakt dat de reflectie op en dialoog over toetsing onderdeel is van het onderwijs.

Om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing te borgen, zijn de beoordelingscriteria afge-

leid van de learning outcomes (en de competenties), sluiten de toetsvormen aan bij de competenties die studenten ontwikkelen, wordt gebruik gemaakt van vooraf vastgestelde beoordelingscriteria (of rubrics) en worden alle summatieve toetsen beoordeeld door minimaal twee docenten. Bij de beoordeling van het eindniveau worden twee examinatoren ingezet en bij alle beroepsproducten en deelopdrachten wordt peerfeedback ingezet. Bij alle toetsen is minimaal één van de twee examinatoren een kernteamdocent van de opleiding.

Kalibratie vindt op verschillende manieren plaats. De twee examinatoren betrokken bij de afronding van de masterwerkplaatsen evalueren tegelijkertijd ook de toetsing en formuleren verbetervoorstellen. Daarnaast vindt de ontwikkeling van toetsen plaats in het kernteam, in overleg met een onderwijsadviseur. Ook worden gezamenlijk (steekproeven van) eindwerken gescreend. Examinatoren van het afstuderen opereren zoveel mogelijk in verschillende tweetallen en worden zoveel mogelijk vaker dan één keer ingezet.

De opleiding hanteert verschillende formatieve en summatieve toetsvormen. De eerste masterwerkplaats omvat twee formatieve deelttoetsen: voor het artistieke dossier in ontwikkeling en voor het essay. Studenten krijgen hierop feedback van hun docenten en hun peers. De summatieve toetsing vindt plaats middels een werkschouw waarin

het afgeronde artistieke dossier in relatie tot het beschouwelijke onderzoek van het essay wordt gepresenteerd. Dit geeft, volgens de opleiding, een beeld van de ontwikkeling van de eigen artistieke signatuur van studenten. Daarnaast worden de competentie- en visieontwikkeling in de leerbiografie summatief beoordeeld.

In de tweede masterwerkplaats vindt formatieve beoordeling plaats van de casestudy, het concept van de kunstpedagogische visie en het concept ontwerp voor het kunsteducatieve dossier. Studenten krijgen ook hierop feedback van hun medestudenten en hun docenten. De summatieve beoordeling vindt plaats in de werkschouw De Nieuwe Oogst. Hierin presenteren studenten hun kunsteducatieve dossier waarin, volgens de opleiding, een onderbouwde kunstpedagogische visie met ontwerpcriteria voor het kunsteducatieve handelen en (her)ontwerp voor de beroepspraktijk samenkomen. Ook de leerbiografie wordt aan het einde van deze werkplaats beoordeeld.

In de eerste twee masterwerkplaatsen heeft de beoordeling van de leerbiografie een meer formatief karakter, zo bleek tijdens de visitatie. In de laatste masterwerkplaats mondt de leerbiografie uit in de masterbiografie en wordt deze summatief beoordeeld.

Studenten worden aan het begin van de masterwerkplaats geïnformeerd over de learning outcomes en de wijze waarop deze getoetst en beoordeeld worden.

Studenten met wie de commissie gesproken heeft, waarderen de uitgebreide feedback die ze van hun docenten krijgen op hun conceptstukken. Studenten voelen zich daarin gekend en serieus genomen. Daarnaast voelen studenten zich goed begeleid door hun docenten in het proces; deadlines zijn helder en studenten worden gestimuleerd gebruik te maken van de verschillende feedbackmomenten. Ook zijn er veel momenten om met hun docenten na te gaan of ze op de goede weg zitten. Studenten ervaren bovendien

dat hun docenten onderling contact hebben over de feedback die gegeven wordt.

Peerfeedback vindt zowel schriftelijk als mondeling plaats, zo bleek tijdens de visitatie. In de CoL voeren studenten het gesprek over elkaars concepten en met behulp van formulieren geven ze elkaar feedback. In de eerste masterwerkplaats is er aandacht voor hoe peerfeedback het beste gegeven kan worden.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van toetsing en het eindniveau van de opleiding. De examencommissie valt onder het samenwerkingsinstituut van beide hogescholen waarin de joint degree opleiding is ondergebracht. De examencommissie bestaat uit zeven leden, waaronder een docent van de opleiding en een docent van de RUG. De examencommissie stelt vast of de afgestudeerden de in de onderwijs- en examenregeling beschreven eindkwalificaties gerealiseerd hebben. De examencommissie neemt regelmatig steekproeven van het eindniveau door bij eindexamens aan te schuiven. De examencommissie wijst ook jaarlijks interne en externe examinatoren aan. De examencommissie heeft een aantal taken gedelegeerd naar de toetscommissie. De toetscommissie onderzoekt de kwaliteit van tentamens en examens. Toetsen worden beoordeeld op betrouwbaarheid, validiteit, transparantie en congruentie met het onderwijs. De toetscommissie stelt daartoe jaarlijks een toetszorgplan vast en rapporteert over haar werkzaamheden aan de examencommissie en de programmanager.

De commissie heeft tijdens de visitatie met vertegenwoordigers van de examencommissie en toetscommissie gesproken. Daarbij is duidelijk geworden dat de examencommissie observeert bij examens en jaarlijks einddossiers screent. Kalibratie vindt plaats met een brede groep, bestaande uit examinatoren, lectoren en een collega van een andere masteropleiding Kunsteducatie. Bij de jaarlijkse screening van einddossiers wordt onder andere gekeken naar de relatie tussen de gegeven feedback en de beoordeling. Bij deze

screening zijn de examencommissie, de toetscommissie en de afdeling Onderwijs & Kwaliteit betrokken, waarbij dossiers in tweetallen gescreend worden.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten c.q. competenties hanteert. De toetsing is gebaseerd op de visie op toetsen en het toetsbeleid van de opleiding (en van de twee hogescholen). De toetsing sluit aan bij het competentiegerichte onderwijs waar de opleiding voor staat en heeft een ontwikkelingsgericht karakter. De opleiding maakt daarbij een goed onderscheid tussen formatief en summatief toetsen.

De toetsvormen zijn gevarieerd en passend bij de opzet van de masterwerkplaatsen. De commissie heeft enkele toetsproducten bestudeerd en constateert dat de kwaliteit daarvan degelijk is. De opleiding maakt heel goed gebruik van formatieve feedback en peerfeedback.

De opleiding neemt voldoende maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en beoordeling te borgen. Zo is het toetsbeleid van de opleiding leidend, wordt er gebruik gemaakt van beoordelingscriteria en/of rubrics, worden twee examinatoren ingezet en is er aandacht voor kalibratie. De commissie vindt het positief dat de opleiding eisen stelt aan de externe examinatoren.

De examencommissie borgt adequaat dat de leeruitkomsten c.q. competenties door individuele studenten worden gerealiseerd. De examencommissie bezoekt daartoe onder andere steekproefsgewijs (eind)examens en screent jaarlijks einddossiers. De examencommissie en toetscommissie vullen elkaar aan en werken goed samen. De commissie waardeert het dat zowel de screening van de einddossiers als de kalibratie breed ingestoken worden en dat hierbij verschillende betrokkenen bij de opleiding ingezet worden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert en daarmee **voldoet** aan deze standaard. Dit wordt vastgesteld in de derde masterwerkplaats Onderzoeken en Positioneren. De opleiding heeft een degelijk afstudeerproces ingericht dat bestaat uit een masteronderzoek, een assessmentgesprek, de masterbiografie en een eindassessment. De commissie heeft 15 dossiers bestudeerd en stelt vast dat deze een goed niveau laten zien dat past bij een masteropleiding Kunsteducatie. De opleiding geeft zeer goede, uitgebreide, genuanceerde en navolgbare feedback aan studenten op de verschillende onderdelen van het afstuderen. De focus op de noordelijke regio en de aandacht voor het maken is in de bestudeerde dossiers minder zichtbaar. De commissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om het onderzoekende vermogen op te nemen in de masterbiografie. Dan hoeven studenten maar één eindwerk op te stellen. Op basis van de bestudeerde documenten en de gevoerde gesprekken, stelt de commissie vast dat de opleiding erin slaagt studenten op te leiden die zich weten te positioneren als kunsteducatief professional in de brede beroepspraktijk en daarin ook hun eigen beroepspraktijk weten te creëren.

Bevindingen

Zoals bij standaard 2 aangegeven, wordt de opleiding afgerond met de laatste masterwerkplaats (Onderzoeken en Positioneren, 30 EC). De toetsing van deze masterwerkplaats omvat:

- het masteronderzoek: de beoordeling van de rapportage/documentatie van het uitgevoerde onderzoek en een assessmentgesprek door de interne onderzoeksbegeleider en een externe examiner
- de masterbiografie: een schriftelijk overkoepelend reflectiedocument en een eindassessment op basis hiervan met een interne examiner (niet de onderzoeksbegeleider) en dezelfde externe examiner als bij het masteronderzoek.

Met deze onderdelen toetst de opleiding alle competenties integraal op eindniveau.

In de rapportage over het onderzoek reflecteren studenten op de bevindingen van hun onderzoek en hun bijdrage aan het kunsteducatieve veld. Ook wordt verwacht dat studenten kritisch reflecteren op de rol van de onderzoeker, het onderzoeksproces en de doorwerking. Studenten worden hierin uitgenodigd om naast een schriftelijke vorm ook te experimenteren met een andere vorm voor het verslag. In hun onderzoek worden studenten zowel individueel als in een groep begeleid. Daarbij krijgen studenten feedback van hun docenten en van hun medestudenten. Het

masteronderzoek wordt afgerond met een gesprek met twee examinatoren.

De reflectie op het perspectief van de onderzoeker en de doorwerking van het onderzoek is de opmaat tot de laatste fase van de masteropleiding waarin de positionering in het werkveld centraal staat. Dit komt naar voren in de masterbiografie, het netwerkevent 'Reuring' en het masterassessment. Studenten laten hierin de doorwerking van kennis en masteronderzoek in het werkveld zien. Daartoe initiëren en leiden studenten activiteiten om een waarde-creatie in het werkveld te veroorzaken – eventueel in co-creatie. Studenten worden hierin begeleid middels trainingen en gastcolleges gericht op onder andere ondernemende en communicatieve vaardigheden.

In de masterbiografie reflecteren studenten op de opbrengst van de opleiding met de doorwerking van het masteronderzoek en de positionering in 'Reuring'. De masterbiografie bevat de volgende onderwerpen:

- een overkoepelende reflectie op de doorge maakte competentieontwikkeling gedurende de opleiding (inclusief de bijdrage van de invulling van de vrije profileringsruimte en het internationale perspectief);
- een onderbouwde, duidelijk gearticuleerde visie op de kunsteducatie en;

- een persoonlijk professionele positionering in het kunsteducatieve domein en aandacht voor het *ongoing* proces van een leven lang leren.

Met het masterassessment, gebaseerd op de masterbiografie, toont de student ten opzichte van interne en externe examinatoren aan over alle mastercompetenties te beschikken.

De opleiding overweegt om het onderzoekende vermogen onderdeel te laten zijn van de masterbiografie, waardoor het afstuderen nog maar één eindwerk omvat waarmee alle competenties integraal getoetst worden.

De opleiding onderhoudt intensief contact met haar alumni en alumni houden ook contact onderling. Alumni worden ingezet als gastdocenten en bij activiteiten met het werkveld en lectoren.

Alumni met wie de commissie gesproken heeft, voelen zich betrokken bij de opleiding. Ze worden uitgenodigd voor de bijeenkomsten die georganiseerd worden met studenten, docenten en werkveld. Opgemerkt is dat ze door de opleiding hun eigen netwerk binnen het noordelijke kunsteducatieve werkveld vergroot hebben.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding een degelijk afstudeerproces heeft ingericht. In de beoordeling wordt gebruik gemaakt van het vierogen principe en beoordelingsformulieren.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie dossiers van vijftien studenten bestudeerd. Op basis van deze dossiers en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat het eindniveau c.q. het masterniveau gerealiseerd

wordt. In de bestudeerde dossiers komen kunst en educatie samen en wordt een breed palet aan onderwerpen behandeld. De aandacht voor het artistieke aspect c.q. het maken was zeer wisselend aanwezig in de bestudeerde dossiers.

Het is de commissie opgevallen dat in de bestudeerde dossiers vrij veel gebruik gemaakt wordt van literatuur c.q. bronnen die al in de opleiding worden aangeboden. Ook is commissie van mening dat de focus van de opleiding op de noordelijk regio minder naar voren komt in de bestudeerde dossiers.

De commissie is onder de indruk van de kwalitatief zeer goede feedback die aan studenten op de verschillende onderdelen van het afstuderen gegeven wordt. De feedback is uitgebreid en zeer goed navolgbaar in de gegeven beoordeling. Dit geeft studenten veel inzicht in het waarom van hun beoordeling. Ook maakt de opleiding gebruik van zeer heldere beoordelingsformulieren. De commissie merkt daarbij op dat ook een hoge beoordeling gepaard kan gaan met kritische feedback. Om studenten hierin gerust te stellen, kan overwogen worden de feedback anders te formuleren, waarbij verwoord wordt waarin de student zich nog verder kan ontwikkelen.

De commissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om te verkennen of het onderzoekende vermogen van studenten ook meegenomen kan worden in de masterbiografie, waardoor studenten één eindwerk opstellen in plaats van twee.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Raoul van Aalst, voorzitter

Raoul studeerde bedrijfskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds zijn studententijd is hij betrokken bij onderwijskwaliteit, als studentenvertegenwoordiger en later ook als parttime universitair docent. Raoul heeft uitgebreide ervaring met het voorzitten van accreditatiepanels.

Marie- José Kommers, domeindeskundige

Marie-José is specialist cultuureducatie en hoofdredacteur Cultuur & Educatie bij het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) in Utrecht.

Nancy Vansielegheem, domeindeskundige

Nancy is docent in de Educatieve Master in de Audiovisuele en Beelden Kunsten aan de LUCA School of Arts en onderzoeker Education, Culture and Society aan de KU Leuven

Anne Rouwmaat, student-lid

Anne is student aan de Master Kunsteducatie aan ArteZ en docent Theater aan het Rembrandt College Veenendaal (VMBO-T, Havo en VWO 1 t/m 6).

De commissie werd bijgestaan door drs. Titia Buising, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

6 juni 2023

Tijd	Gesprek
16.00 - 16.15	Ontvangst panel
16.15 - 19.30	Intern overleg panel
19.30 - 20.30	Showcase van opleiding met docenten, studenten en alumni

7 juni 2023

Tijd	Gesprek
09.00 - 10.00	Ontvangst en intern overleg panel
10.00 - 10.30	Gesprek met management en lector
10.30 - 10.45	Intern overleg panel
10.45 - 11.45	Gesprek met docenten
11.45 - 12.00	Intern overleg panel
12.00 - 13.00	Gesprek met studenten
13.00 - 13.45	Lunch
13.45 - 14.30	Gesprek met commissieleden (Toetscommissie, Examencommissie, Toelatingscommissie)
14.30 - 14.45	Intern overleg panel
14.45 - 15.15	Gesprek leden van Werkveldadviesraad en alumni
15.15 - 15.30	Intern overleg panel
15.30 - 16.15	Ontwikkelgesprek met docenten en managementleden
16.15 - 17.15	Intern overleg panel
17.15 - 18.00	Terugkoppeling en afsluiting

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Onderwijs- en examenregeling Master Kunsteducatie 2021 – 2022, 2022-2023
- Studiegids Master Kunsteducatie 2022-2023
- Studiewijzer Masterwerkplaats 1. Kunsttheorie & Artistieke Processen 2022-2023
- Studiewijzer Masterwerkplaats 2. Kunstpedagogiek & Kunsteducatieve Praktijken 2022-2023
- Studiewijzer Masterwerkplaats 3. Onderzoeken & Positioneren 2022-2023
- Studiewijzer Afstuderen & Positioneren deel 1 2021-2022
- Studiewijzer Afstuderen & Positioneren deel 2 2021-2022
- Masterbiografie-Opdracht
- Beoordelingsformulier - Masterbiografie & Assessment
- Afstuderen & Positioneren - Info voor examinatoren
- Informatie voor examinatoren MWP 3 Onderzoeken & Positioneren
- MWP 3 Opdrachtbeschrijving masteronderzoek 2022-2023
- Reuring-Opdracht
- Reuring-Feedbackformulier
- Geactualiseerd toetsbeleid MKE - maart 2023
- Jaarlijks verslag Examencommissie Academie Minerva aan het instellingsbestuur 2021-2022
- Overeenkomst Gemeenschappelijke Regeling MKE (2020)
- Verslag Kalibratiesessie MKE eindwerken en masterniveau - 13-03-2023
- Verslag Midterm Review joint degree Master Kunsteducatie 2021
- Visie op onderzoek MKE april 2023
- Verslagen opleidingscommissie
- Selectie van gemaakte toetsen
- Vijftien afstudeerdossiers